

In je eentje op reis **DÓÉN,** OOK AL DURF JE NIET

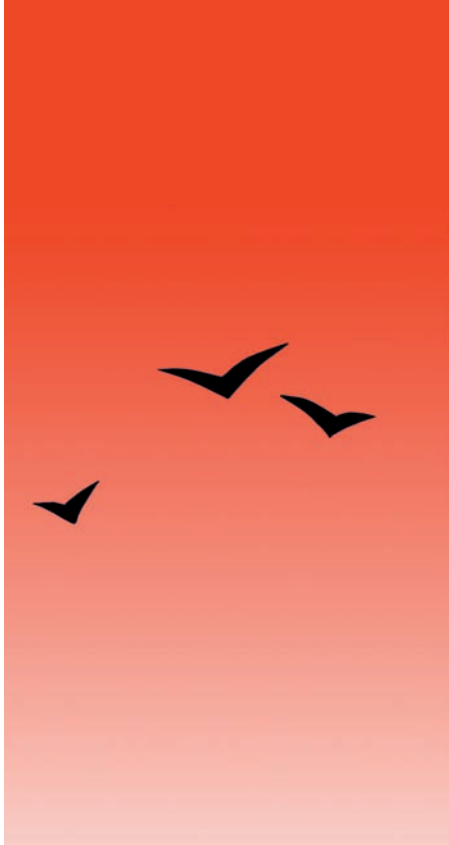
Ongemakken, verveling, vertragingen, misverstanden en ramspoed... wie alleen op reis gaat, blijft niets bespaard. Toch durven steeds meer vrouwen het aan, want ook de beloning is groot. In de woorden van schrijfster Martha Gellhorn: 'Niets is zo goed voor je zelfvertrouwen als overleven.'

Als ik op zoek naar sleutels door mijn tas rommel, kijkt een vriendin me verbaasd aan: wie heeft er in godsnaam een zaklamp bij zich? Ja, ik dus. Maar alleen omdat ik net terug uit Jamaica ben. En een vrouw die alleen reist, is als een padvinder: op alles voorbereid. Dus zit in mijn tas ook een zakmes en een pepperspray, lang geleden aangeschaft in New York. Een beetje als reactie op een vervelende ervaring in een zwetend heet metrostel waar ik werd bedreigd: met een been. Er zat een totaal doorgeflipte man aan vast die siste: 'Ik heb aids, geef me geld!' Het been vol etterende zweren en open wonden duwde hij praktisch onder mijn neus.

De zaklamp draag ik bij me sinds de avond dat ik Havana voor het eerst ging verkennen en de stroom uitviel. Daar stond ik, ergens op straat, gehuld in diepe duisternis. Als in de bek van de wolf, vertelde een Habanero me later; het is er aardedonker en de kaken kunnen elk moment dichtslaan. Cubanen zorgen dat ze uit 'la boca del lobo' blijven; de straten waren in een oogwenk uitgestorven. Ik kon niets verzinnen dan maar door te lopen en kwam geen levende ziel meer tegen. Oké, het was wél weer eens iets anders dan achtervolgd worden door mannen en honden – terugkerend ongemak van elke reis. Als we toch gaan relativiseren: in de New Yorkse metro sprong een grote zwarte man geërgerd overeind en verlostte me van mijn belager. En een kwartier na de black-out in Havana zat ik aan de rum, in een bar waar de klanten zich, bij het spaarzame licht van enkele kaarsen, vermaakten door luidkeels te zingen (zodoende had ik de bar op het gehoor gevonden).

Misschien is dat de essentie van het alleen reizen: dat triomfantelijke gevoel dat je je weet te redden. Zoals Martha Gellhorn schreef: 'Niets is zo goed voor je zelfvertrouwen als overleven.'

Reis wijzer

■ www.journeywoman.com

Bomvol reiservaringen en tips van alleenreizende vrouwen

■ www.women-on-the-road.com

Advies van gepassioneerde wereld- en rugzakreizigers voor vrouwen die willen *backpacken*

■ www.womentraveltips.com

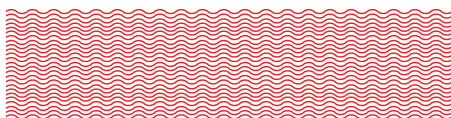
Tips van reisexpert Marybeth Bond, auteur van diverse reisboeken

■ www.transitionsabroad.com

Algemene site over reizen, studeren, werken en leven in het buitenland, met als onderdeel het 'Women Travel'-reisportaal onder het motto: 'Stay safe but don't stay home'. Inclusief verwijzing naar touroperators die (groeps)reizen voor vrouwen aanbieden

■ www.safetravel4women.com

Voor het vinden en boeken van vrouwvriendelijke hotels, het zoeken van een reismaatje en algemene reistips

Er zijn weinig vrouwen (geen een, denk ik eigenlijk) die zoveel gereisd hebben als Gellhorn (1908-1998). Ze bezocht 53 landen en was de eerste vrouwelijke oorlogscorrespondent. Haar meest memorabele reizen beschrijft ze in *Travels with Myself and Another*, over wat er allemaal misging: ongemakken, verveling, vertragingen, misverstanden en andere gênante situaties. 'Bij reisverhalen over de pracht van de Grand Canyon haakt iedereen af, alleen naar verhalen over rampspoed wordt gretig geluisterd,' stelt Gellhorn. En daaraan had ze geen gebrek. Hoewel elke reiziger ontberingen kent, ben je er in je eentje, zeker als vrouw, extra vatbaar voor.

Toch gaan steeds meer vrouwen alleen op reis. Met 2,5 miljoen alleenstaanden in Nederland is het logisch dat de belangstelling voor soloreizen groot is. Ook de vakantiebeurs heeft sinds 2007 een paviljoen ingeruimd voor de 'Single Way of Holiday'. Expositant One2gether Travel stelt dat het bedrijf vorig jaar met 70 procent groeide, en ook andere touroperators laten weten dat de singlereis een 'groeiemarkt' is.

Dat het vooral vrouwen zijn die er in hun eentje op uit trekken, is meer gebaseerd op indicaties dan op harde feiten, want het CBS houdt er geen cijfers over bij. In de Verenigde Staten echter wijzen statistieken onomstotelijk uit dat de gemiddelde avonturier niet de veronderstelde man van 28 jaar is, maar een vrouw van 47 (en ze heeft kledingmaat 40). Ook het internet wijst in die richting: er is een enorme hoeveelheid reisorganisaties, magazines en fora dat zich geheel op de soloreiziger richt. Razend populair is journeywoman.com, waar de reiservaringen en adviezen door lezessen zelf worden aangeleverd, wat een bombardement aan info oplevert. Zo is er een database gewijd aan de vraag: 'Wat moet ik aan?' Sowieso al een probleem, maar hier 'cultureel correct' naar bestemming beantwoord. Er is ook ruim aandacht voor veiligheidstips. Neem een rubber deurstop mee, dan kan zelfs het personeel je kamer niet in. Verstop je geld in je beha of draag een fopportemonnee bij je. En op de vraag wat voor werk je doet, moet je antwoorden dat je 'thuis' bij de politie bent. Al die raadgevingen hebben ook iets vermoeiends. Moet dat nou allemaal? Is een beetje lef en inventiviteit niet genoeg?

Annemieke (47), zangeres, is net terug uit Portugal. 'Zelfs zo'n suffe last-minute-strandvakantie is in je eentje toch weer een avontuur.' De beste herinneringen heeft ze aan haar reis door Zuidoost-Azië. 'Ik zat een beetje in het

slop, en als een soort bezinning ging ik op reis. Die drie maanden waren een enorme kick, echt de stekker in mijn stopcontact. Ik maakte de gekste dingen mee, was heel erg happy. Er ging ook weleens iets mis. Zo stapte ik in een gat in de weg en verstuikte mijn enkel, maar ik strompelde vrolijk verder. Het deed me niets, ik voelde me supergoed.'

Ze hoeft niet per se alleen op reis. 'Ik ga ook weleens met vrienden of met een vriendin, maar die vriendin zegt dan om tien uur 's avonds: "Laten we terug naar het huisje gaan, dan nemen we daar nog een wijntje." Je zit voortdurend op elkaars lip en het wordt één groot gebabbel...' Annemieke zucht: 'Het is allemaal zo veilig.'

Cilly (66) is bewegingstherapeute en reist al 35 jaar met regelmaat alleen: 'Gewoon omdat ik alleen ben.' Een half jaar geleden bezocht ze Suriname; een fantastische ervaring. 'Kennissen zeggen vaak: "Knap van je." Alsof het een prestatie is om alleen op vakantie te gaan. Ik vind het juist heerlijk. Je kunt je eigen gang gaan.'

Uitgeefster Hanna (48) wilde graag naar Kenia. 'Mijn vriend had geen zin en geen tijd. Ik ga wel alleen, dacht ik. Simpel. Maar ik was voor het eerst in Afrika en het was overweldigend. Op de een of andere manier vloog het me aan dat iedereen zwart was; zelfs in het hotel was ik de enige blanke. Die eerste nacht werd er 's avonds om elf uur op de deur geklopt; ik durfde niet eens open te doen. Ik hield me stil en trok het laken over mijn hoofd.'

Ze moet er zelf ook om lachen. 'Inmiddels weet ik: na twee, drie dagen is dat gevoel helemaal over.'

'Ik ken het wel, die cultuurschok,' zegt Annemieke. 'Daarom probeer ik altijd een veilig beginnetje te maken. Zo ging ik in India eerst naar de ashram van Amma, je weet wel: die vrouw die iedereen *hugt*. Ik dacht: daar zitten mensen uit de hele wereld, ik kan er acclimatiseren en van daaruit verder trekken.'

Het is een beproefde methode om eerst een cursus te doen: Thais koken, Spaans leren, salsadansen of scubaduiken. Hanna boekte in Kenia een aantal excursies. 'De eerste keer gingen we met acht toeristen in een busje naar het Nairobi National Park. Schitterend. De dag erop was de bestemming het museum en vroegere huis van Karen Blixen, de schrijfster van *Out of Africa*. In plaats van het busje kwam er een personenwagen voorrijden met twee Afrikaanse mannen erin. Ik twijfelde: ik in mijn uppie met twee mannen? Toch stapte ik in. Kort daarna stapte de ene man uit; het bleek gewoon de broer van mijn gids. Die gids bleek

enorm veel te weten en kon heel leuk vertellen. Het werd de dag van mijn leven! En toch... Terug bij het hotel aan het eind van die fantastische dag – ik had hem al betaald en uitvoerig bedankt – kwam hij me ineens achterna. Hij liep heel dicht bij me en ik dacht: verdorie, begint het gezeik toch nog. Dus ik snauwde dat ik het wel alleen af kon. Maar hij vertelde dat er een stukje verderop een stel gevangenen in een soort *chain gang* een perkje aan het schoffelen waren. Hij liep mee om me te beschermen!

Hanna is intussen een aantal reizen verder. Voor de zekerheid is ze nu nét even iets vriendelijker dan ze thuis zou zijn. 'Natuurlijk zijn er mensen die je willen afzetten. Maar jammer is, dat wanneer je een paar vervelende mensen tegenkomt, je de aardige dan vervolgens ook afbeekt. Dat is echt iets waartegen je je moet wapenen.'

Voor Cilly is het eenvoudig: 'Wat je uitstraalt, dat krijg je terug. Als je vriendelijk bent, ontvang je dat ook.'

'Verdiep je in de cultuur waar je heen gaat,' vindt Annemieke. 'En heb een beetje respect. Als je weet dat mensen in Zuid-Amerika okselhaar of behaarde benen stuitend vinden, haal die haren dan weg. Leef je een beetje in. In Turkije droeg ik een broek met een rok erover. Daar had ik zo'n succes mee bij de vrouwen. "Hé, *Turkey style!*" riepen ze. Je zag ze denken: daar heb je een toerist die nu eens niet in d'r blote reet rondloopt, met haar tieten half uit de bloes.'

Goed advies, want aandacht heb je vaak al genoeg. 'Mannen zijn wel een hoofdstuk apart,' zegt Annemieke. 'Je kent de codes vaak niet. Je weet niet of een opmerking een beleefdheidsfrase of een versiertruc is. Hoewel... dat is toch ook weer leuk: je weet dat je uit Nederland weg bent wanneer er weer volop geflirt wordt!'

Martha Gellhorn vond zelfs dat '*all good journeys ought to include falling in love*'. Maar in reisgidsen, op websites en van je moeder krijg je vooral tips hoe je mannen van je af kunt houden. Je moet een trouwring dragen, strakke kleding is een *no no*, net als felle kleuren, staat op *Journeywoman.com* te lezen. Draag onopvallende kleren, want je veiligheid is belangrijker dan een drankje aangeboden krijgen.

Het zal wel waar zijn, maar de methode Gellhorn klinkt aanlokkelijker. Je bent er toch ook voor de mensen? En uiteindelijk houdt niets mannen beter op afstand dan het gezelschap van een andere man. Waarom zou je niet met die leuke ober of galeriehouder uitgaan? Ook als het niet de liefde van je leven is, ben je verzekerd van een authentiek uitje. Annemieke ging op stap met een taxichauf-

feur waarmee het klikte. 'Hij stelde zich voor als Harry en ik zei: "Harry Krishna?" Hij zorgde goed voor me en we hadden enorme lol samen. Volkomen platonisch, maar het klikte en hij wilde me graag laten kennismaken met zijn wereld. Je krijgt zo toch plekken te zien waar je anders niet snel zou komen.'

Dat komt me bekend voor: Nigel zou mij het nachtleven van Kingston laten zien. Volgens hem was het 'heel gewoon' om als vrouw naar een gogoclub te gaan. Ik geloofde hem meteen, want ik had geen idee wat een gogoclub was. Dat werd bij binnenkomst duidelijk: een bar vol mannen die naar een podium met bijna blote danseressen staren. Er waren inderdaad nog andere vrouwen, maar die liepen topless rond. 'Wil je mijn borsten voelen?' vroeg er eentje. Wat ik beleefd afwimpelde: 'Nee, dank je, ik heb zelf al.' Vreemd genoeg werd het nog een heel leuke avond.

Al voel je je misschien weleens misplaatst of verloren, juist het feit dat je alleen bent, maakt dat je ongelooflijk gemakkelijk contact legt. Maar het maakt je ook kwetsbaar, daar zijn alle vrouwen zich van bewust. Dus toch maar niet te laat in je eentje op straat en donkere stegen mijden. 'Gewoon je gezond verstand gebruiken,' zegt Annemieke. 'Net als thuis.'

Cilly is blij dat er tegenwoordig mobiele telefoons bestaan, maar denkt dat je toch vooral op je intuïtie moet leren vertrouwen. 'Als je een enigszins negatief gevoel hebt, niet doen. En hoe vaker je je intuïtie volgt, hoe sterker ze wordt. Dan kun je alleen op vakantie gaan en genieten, en hoeft je helemaal niet bang te zijn.'

Maar immuun word je er niet door; het lijkt verstandig te accepteren dat gevaar bestaat. Vervelende dingen gebeuren, dat is misschien de prijs van de vrijheid. Dat accepteerde ook Martha Gellhorn. Wanneer ze in 1988 in Nyali verblijft, in de omgeving van Mombassa, wordt ze 's ochtends vroeg tijdens een wandeling aangevallen en verkracht. Ze is dan inmiddels 80 jaar, maar blijft er stoïcijns onder. 'Women have been raped all over the world since time began.'

Tot op haar 88ste reisde Gellhorn in haar eentje de wereld over. Ze was onstuitbaar: 'Angst is alleen ondermijnend als je je gedrag erdoor laat bepalen, wat ik beslist nooit zal doen.' <

■ Bronnen: Martha Gellhorn. *Travels with Myself and Another*
Caroline Moorehead. *Gellhorn. A Twentieth-Century Life*

